

gaaſte viſt omfatter Fæſteforholdet, men at den ogsaa omfatter Spørgsmaalene om Sammenlægningsfrihed ved Siden af Udflykningsfrihed.

Formanden: Den første Landsthingsmand for 2den Kred (Christensen) har Ordet for en kort personlig Bemærkning.

Christensen: Det er mig en stor Gode at være den Bemærkning til den høitagtede Indenrigsminister, at jeg før udtrykkeligt ſagde, at jeg ved en Forespørgsel, og navnlig ved en Forespørgsel ſom denne og i dette Døbt, ikke agtede at diskutere Noget, endnu mindre alſaa at bevise Noget. Det kunde ſaaledes ikke paa nogen Maade falde mig ind at ſøge at bringe den høitagtede Indenrigsminister til Overbeviſning om Noget, der afveg fra, hvad han havde udtalt, ja, ſom oveniſjød var det ſik Modfatte.

Milling: Hvorved den ærede Indenrigsministers Svar i een Henſeende ikke var meget tilfredsſtillende eller glædeligt, var det dog i en anden Retning af den Beſtaffenhed, at jeg maa takke den høitærede Minister for den Aabenhed, hvormed han udtalte ſig om, ikke blot ſin egen, men ogsaa ſine Collegers Stilling. Den ærede Minister ſagde første Gang, han havde Ordet, at min Forespørgſel deelte ſig i to Dele, og at han ikke kunde forſtaae, hvorledes de være forbundne med hinanden, da den ene angik et ſtandſkielt Spørgsmaal og den anden Grundlovens § 98. Jeg ſkulde imidlertid tage meget fejl om jeg ikke tydeligt har udvirket det, da jeg motiverede min Forespørgſel. Jeg udtalte da tydeligt og klart, at for at der kunde blive en ſelvſtændig Bøndestand, for at Jordbrugerne kunde bringe ſaameget ud af Jorden ſom muligt, for at de ved Induſtriens Hjælp, ved Opførelſe af nye Bygninger osv. ſkulde forbedre Gienſtandene, var det nødvendigt at Fæſteforholdet ophævedes. Jeg troer nu, at dette ſtille har ſtor Betydning i ſtandſkielt Henſeende, thi, naar Jordbrugeren kommer i en ſaadan Stilling, vil han arbejde meget lettere og bedre og have større Indtægt, og det kan ikke nægtes, at han ſaa vil være bedre iſtand til at bære Statens Byrder.

Derfor ſtaaer dette Spørgsmaal i mine Tanker i nær Forbindelſe med det andet. Den høitærede Indenrigsminister udtalte ogsaa, at han troede, at Loven af 19de Februar 1861 om Fæſteveſenets Ordning havde ſaagodtſom ordnet diſſe Forhold. Nei, den høitærede Minister tager virkelig fejl heri. Det er gaaet her, ſom det tidligere er gaaet med Lovgivningene i Landboforholdene, at der paa den Maade er blevet ſat en Præmie for, at Godſeierne ſkulde virke i een eller anden Retning. I ſølge de tidligere Landbolove, hvor der er Tale om Landgilbe og Indfæſtning, var Landgilben i lang Tid beſtemt faſſat, ſaa at den ikke kunde forandres, og ſjødt Godſeierne blev opfordrede til at forhøje den, ſtete det ikke, men Regjeringen faſſatte da den Præmie, hvorved Landgilben ſaagodtſom blev frigiven. Vel at mærke var rigtigt nok, Deſter min og de Flestes Opfattelſe, Regjeringens Tanke alene den, at Godſeierne ſkulde have Godtgjørelſe for, hvad Udſtiftningen havde koſtet, men man kom ind paa, at Godſeierne forhøiede Landgilben ikke 2—3 Gange, men paa flere Steder endog 10—12 Gange. Hvad dernæſt angaaer Fæſteloven af 1861, da troer jeg, at her ligeledes er ſat en Præmie for Godſeierne, idet der i Loven er ſagt, at for hver 9 Gaarde, de ſælge, kunne de inddrage en Tiendebeel af Areal, alſaa inddrage hver 10de Gaard. Jeg vil indrømme, at den høitærede Minister kan have bedre Overſigt derover end jeg, der er Lægmand og boer i Provinſerne, men jeg tør dog forſikre den høitærede Indenrigsminister, at nægtet denne Præmie er ſat, er der mange Exempler ſaa vel i Thy ſom andre Steder, der viſe os, at der ikke er Noget, der ſælger paa den Maade, og at Loven alſaa ikke har gjort ſin Virkning, og, naar den høitærede Indenrigsminister har ſagt, at Loven maa have Tid til at virke, troer jeg, at jeg og mange af mine Standsfæller have indſeet, at der ikke kommer nogen Virkning af denne Lov. Jeg beſlæger, at man gik ind paa den, og at Bøndestanden gjorde Opoffrelſer for at ſaae Godſeierne til at ſælge ved at give Slip paa dette Areal. Lovens øvrige Beſtemmelſer troer jeg ikke ere til nogen virkelig Nytte for Bøndestanden, idet Erfaringen har viſt, at denne Lov har kunnet